

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2016

**Rozhledna – poradenské služby
pro život s těžkým zrakovým postižením, z. ú.**

Úvodem

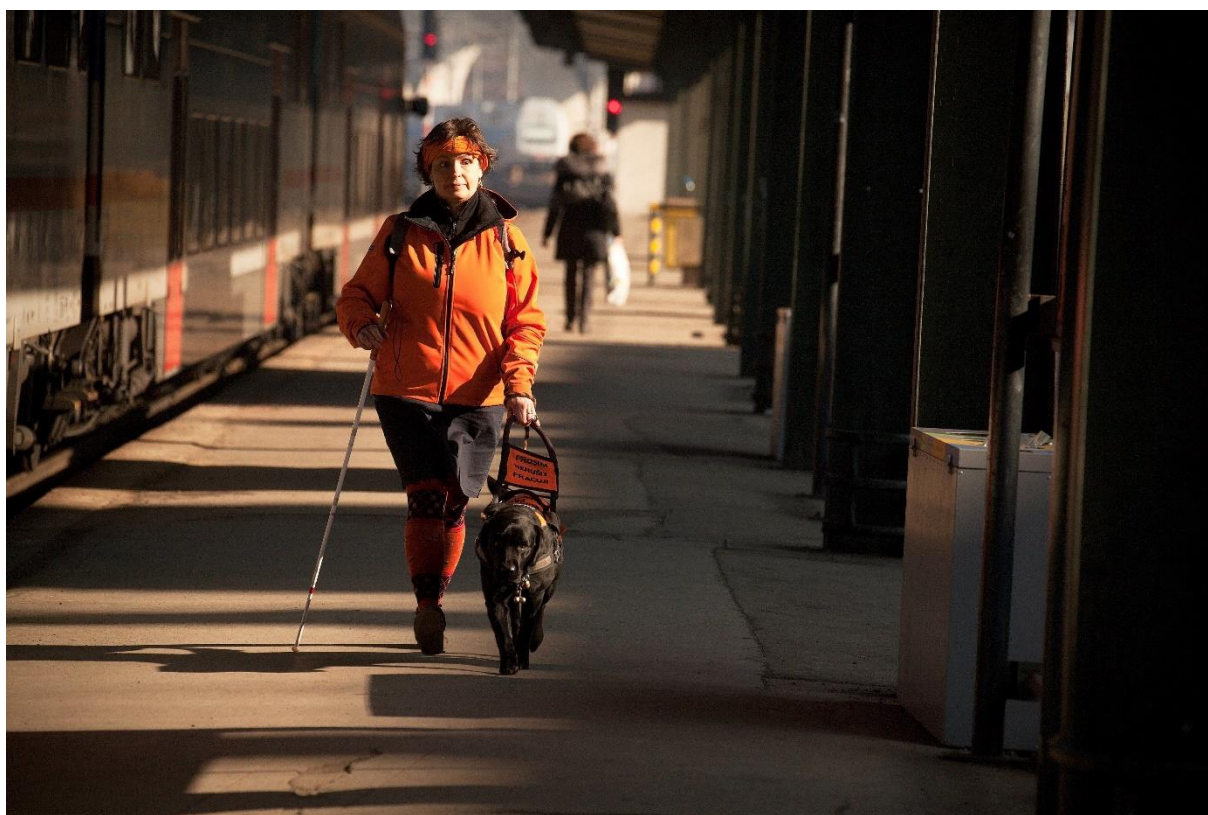
Milí čtenáři,

v druhém roce existence naší neziskové organizace Rozhledna – poradenské služby pro život s těžkým zrakovým postižením jsme pokračovali v díle započatém v předešlém roce. Souběžně jsme pracovali na třech projektech, které získaly finanční podporu Nadačního fondu Českého rozhlasu z veřejné sbírky Světluška. Vážíme si takto projevené důvěry. Jedná se o projekty „I když nevidím, můžu vypadat dobře“, „Jak vidím svět, když nevidím“ a „Díváme se spolu“. Všechny rozvíjejí hlavní poslání Rozhledny, jímž je přispívat k lepšímu vzájemnému porozumění vidících a nevidomých a napomáhat těžce zrakově postiženým lidem vést svůj život v souladu se svými představami a přáními. Následující kapitoly se vám pokusí naši práci konkrétněji přiblížit.

Za Rozhlednu

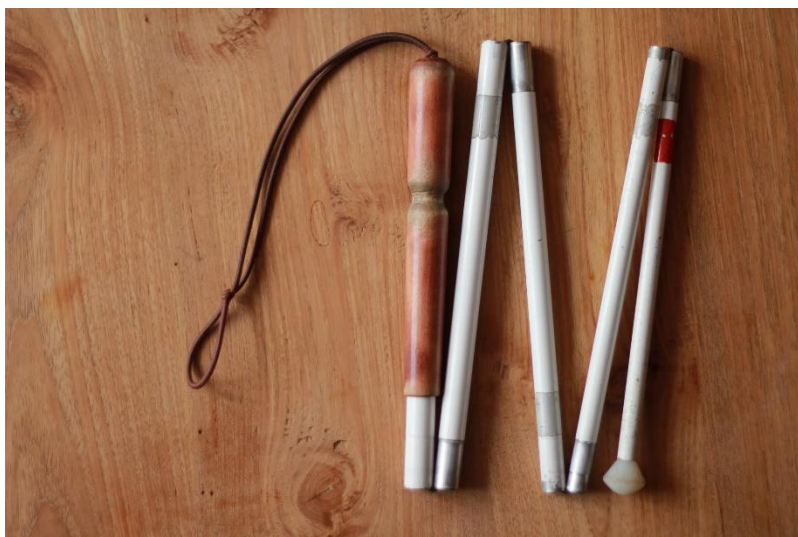
Pavla Kovaříková, ředitelka

Pavla Kovaříková

Obsah

Úvodem.....	1
I když nevidím, můžu vypadat dobře.....	3
Ukázky ohlasů nevidomých účastníků.....	3
Ukázky ohlasů vidících asistentů.....	3
Jak vidím svět, když nevidím.....	5
Vzdělávací program pro zdravotníky.....	5
Výběr ze zpětných vazeb.....	5
Články a texty, rozvoj webu Rozhledny.....	6
Informační brožury.....	6
Semináře pro střední školy.....	6
Díváme se spolu.....	7
Poradenství.....	8
Plány do roku 2017.....	8
Lidé v Rozhledně.....	9
Poděkování.....	10
Základní údaje.....	10

I když nevidím, můžu vypadat dobře

Autoři projektu: Terezie Kochová, Pavla Kovaříková

V roce 2016 jsme na základě zkušeností sbíraných v pilotním programu v předešlém roce uspořádali tři běhy kurzu neverbálního projevu nevidomých s názvem „I když nevidím, můžu vypadat dobře“. Kurz je založen na kombinaci skupinové a individuální práce, která dává jeho účastníkům příležitost vzájemně se inspirovat a současně v soukromé konzultaci s lektorkou probrat i citlivější a hlubší aspekty jejich neverbálního projevu.

Kurzů se zúčastnilo celkem 26 těžce zrakově postižených a stejný počet vidících dobrovolných asistentů, z nichž mnozí vypověděli, že účast v programu jim přinesla nečekané zážitky a osobní podněty. Pro přiblížení průběhu a atmosféry kurzů a také možných konkrétních výstupů předkládáme několik citací z komentářů, které nám napsali absolventi programu.

Ukázky ohlasů nevidomých účastníků:

...Velice oceňuji, že jsem dostal opravdu konkrétní odezvu na to, jak při čem reaguji, jak to na ostatní může působit. Měl jsem možnost poopravit si určité nedostatky, konečně jednou slyšet upřímný názor na to, jak moje neverbální komunikace působí na ostatní, jaké mám třeba zlovyky, co bych mohl vylepšit, na co bych se měl především soustředit, které aspekty vůbec vidící vnímají, nebo si i jen poopravit určité triviální chyby, kterých se mnozí dopouštíme a neumíme si vlastně představit, jak to může na ostatní působit zvláště. Je to trochu, jako kdyby se od narození neslyšící člověk pokoušel naučit se mluvit, přestože sám nikdy neslyšel vlastní hlasový projev.

...Uvědomila jsem si, že takovýhle typ „zrcadla“ (kamera a interpretace lektorky) je oproti „zrcadlu“ od rodinných příslušníků objektivnější, a tedy přínosnější v tom, že se mě nesnaží přizpůsobit nějaké své představě, což se u rodinných příslušníků občas stává.

Uvědomila jsem si, že o spoustě gest a výrazů, které dělám, vůbec nevím, nebo vím jen občas. Velkým objevem pro mě byla ta „nedokončená gesta“, změny či naopak setrvání výrazu tváře.

Čím jsem starší, tím víc potřebuju nějaké objektivní oko.

No a dál nám z rozhovoru s lektorkou vyplynula otázka, do jaké míry se přizpůsobovat trendům dnešní společnosti, pokud jde o osobní vzhled (pomín-li líčení, pořád ještě zůstává depilace chloupků, úprava nehtů, vlasů apod.) Zkrátka, jak zůstat přirozeně „svá“ a přitom se, pokud jde o vzhled a neverbální projev, nestat společenským „mimonem“.

...Musím se přiznat, že individuální konzultace mi přinesla nesmírné a velmi cenné množství poznatků, uvědomění si slabin, ale i určitých předností. Zároveň mi došlo, že nebýt kurzu, který na nás, díky reakcím, leccos prozradil, nebyl by pak individuální pohovor tak podnětný. Pokud jsem měl tedy dříve pocit, že mi kurz nic moc nepřinesl, musím své unáhlené tvrzení přehodnotit.

Po závěrečném hodnocení se mi vše složilo do smysluplné mozaiky.

Ukázky ohlasů vidících asistentů:

...Zaujala mě hlavně uvolněná, přátelská a vtipná atmosféra. Obohatilo mě už jen to, že jsem byla ve skutečném kontaktu s nevidomými lidmi.

...Kurz se mi velmi líbil, byl pro mě úplně něčím novým a musím říct, že pro mě byla přínosná asi každá minuta, reakce, počínání nevidomých...

...Setkání mě bavilo a jsem rád, že jsem na něm mohl být.

Bylo pro mě zvláštní a zajímavé být součástí specifické „svépomocné“ skupiny, místy jsem si připadal až nepatřičně, že naslouchám osobním cizím „problémům“, ale současně mi to pomohlo líp chápat, jak nevidomí lidé svět vnímají, a spíš jsem si vážil toho, že tam můžu být, než že bych se styděl.

Kurz je ve výsledku přínosný i pro mě a reflexi si z něj mohli odnést i asistenti – uvědomil jsem si během diskuze totiž několik neverbálních projevů, které mi jsou blízké a které o mně možná taky vypovídají něco, co nechci nebo co nemusí být pro okolí příjemné.

Jak vidím svět, když nevidím

Autoři projektu: Pavla Kovaříková, Radek Schindler

V tomto projektu jsme se zaměřili na práci s vidící veřejností. Vytvořili jsme nový vzdělávací program pro zdravotníky, vydali jsme informační brožury a články na související témata, která nám připadají aktuální, a zaměřili jsme se rovněž na středoškoláky.

Vzdělávací program pro zdravotníky

Naším hlavním cílem bylo vytvořit vzdělávací program pro zdravotní sestry, získat pro něj akreditaci České asociace sester a nabídnout jej pražským zdravotnickým zařízením. Tento program, nazvaný Kontakt a komunikace s pacientem s těžkým zrakovým postižením, jsme realizovali v Ústřední vojenské nemocnici v Praze-Střešovicích a ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady.

Zpětné vazby byly veskrze pozitivní, účastníci komentovali praktický přínos.

Výběr ze zpětných vazeb:

...Velice jsem uvítala možnost prakticky si vyzkoušet vodit nevidomého, a to oboustranně. Ujasnila jsem si, jak nevidomí vnímají svět kolem sebe, upřesnila jsem si mylné představy o efektivní komunikaci...

...Kurz mi zprostředkoval opravdové přiblížení života pacienta se zrakovým postižením. Seminář jsem si užívala a hltala informace, každou maličkost...

...Tento seminář byl pro mě osobně velikým přínosem: výborně vyvážená teorie s praxí, oceňuji praktické zaměření semináře, přátelskou atmosféru, skupinovou spolupráci, vlastní zkušenosti a zážitky lektorky...

...Jako sestře na očním oddělení mi kurz přinesl spoustu cenných podnětů a informací. Vítala jsem zejména praktické ukázky kompenzačních pomůcek a nácvik doprovázení nevidomého.

Jsme připraveni tento program realizovat v dalších zdravotnických zařízeních, která o něj projeví zájem.

Články a texty, rozvoj webu Rozhledny

V souvislosti s kurzem pro zdravotní sestry jsme zpracovali formou článků několik témat, které jsme uveřejnili na našich webových stránkách. V textech jsme se např. věnovali problematice podpisu nevidomého, přítomnosti vodícího psa ve zdravotnickém zařízení a nevidomému v roli zákonného zástupce svého nezletilého dítěte.

Rubrika našeho webu Články a texty se letos dále rozrostla o téma „slepeckého slangu“ a o nově zeditované a doplněné zpracování dřívějšího materiálu s názvem Nevidomí o sobě. Jedná se o strukturované výpovědi dvaceti nevidomých lidí mapující jejich život a především jejich způsob uvažování a prožívání. Text si klade za cíl rozrušit představu, že nevidomí jsou nějaká jednolitá minorita s víceméně podobným přístupem k životu a k sobě samým.

Informační brožury

V rámci tohoto projektu jsme vydali dvě informační brožury: „Za zeptání nic nedáte, aneb jak vidím svět, když nevidím“ a „O čem se sní poslepu“. Obě publikace původně vyšly ve sdružení Okamžik, jejich náklad však už byl rozebrán. Texty jsme aktualizovali a vytiskli v nové grafické úpravě. Brožury se staly součástí písemných materiálů, které od nás dostali všichni účastníci kurzu pro zdravotníky. Bezplatně je nabízíme při všech našich prezentačních, vzdělávacích i poradenských aktivitách a je možné si je stáhnout z našich webových stránek.

Semináře pro střední školy

Další skupinou, na kterou se s našimi programy rádi zaměřujeme, jsou středoškoláci. Součástí „Jak vidím svět, když nevidím“ se stal zážitkově vzdělávací seminář pro Střední hotelovou školu v Poděbradech, jehož program jsme upravili pro potřeby předmětu Klientela s handicapem, obohatili ho o situace typické pro práci na recepci hotelů a v restauracích. S touto školou plánujeme dlouhodobější spolupráci, stejně jako s gymnáziem Ústavní z Prahy 8.

Díváme se spolu

Autoři projektu: Pavla Kovaříková

Abychom podpořili nevidomé rodiče, pustili jsme se v rámci projektu s názvem „Díváme se spolu“ do speciální úpravy vybraných obrázkových leporel dostupných na běžném trhu. Pro úpravu jsme zvolili dvě publikace vyznačující se mimořádně malým formátem a minimem textových informací. Leporela jsme opatřili profesionálně vyrobenými popiskami v Brailleově písmu, díky nimž bude nevidomý dospělý moci komentovat výjevy zachycené na obrázcích, zvířátka a předměty včetně jejich barev, prostorové vztahy mezi zobrazenými prvky atd.

Šlo nám o to nevidomým, kteří se starají o malé vidící dítě, poskytnout knížečku, která se šikovně vejde do kapsy a může ukrátit čas při čekání u lékaře nebo třeba při cestě autobusem. Leporela současně mohou nevidomému posloužit i jako pomůcka při výuce barev a celkovém poznávání vizuálního světa. Nevidomý spolu s leporelem obdrží i Průvodce. Tento text objasňuje logiku popisků v Brailleově písmu, obsahuje soupis použitých zkratk a nabízí herní tipy pro různá vývojová období malého dítěte.

Leporela (Podívej se, kdo se schovává – Na dvorku a V lese) z produkce nakladatelství Svojtka, prodáváme za dotovanou cenu až do rozebrání zásob. Pro přiblížení konceptu leporel upravených pro nevidomé rodiče a jejich vidící děti si lze na našem webu prohlédnout krátkou video prezentaci.

Poradenství

I v tomto roce se na nás lidé obraceli s nejrůznějšími poradenskými dotazy a zakázkami. V naší poradenské praxi se zabýváme vším, co jakýmkoli způsobem souvisí s tématem života s úplnou nebo částečnou ztrátou zraku. Klienty naší služby jsou tedy jak samotní těžce zrakově postižení, tak i vidící. Mezi dotazy, s nimiž nás lidé letos oslovili, se objevila např. tato témata:

- * problémy v soužití dospělého nevidomého s jeho vidícím rodičem – hledání možností a odvahy osamostatnit se (dlouhodobé doprovázení)
- * hluboká osobní krize nevidomého dospělého a jak ji jako jeho vidící rodič unést a zpracovat (dlouhodobé doprovázení)
- * podpora a koučování nevidomého při vyjednávání s institucemi v souvislosti s jeho rolí rodiče
- * série konzultací k semináři popularizujícího Braillovo písmo mezi dětmi
- * techniky a alternativy podávání léků bez zrakové kontroly malým dětem
- * nabídka a dostupnost asistence a další podpora samostatného pohybu nevidomých v Praze

Máte-li ohledně nevidění nebo nevidomých nějaký dotaz či problém, neváhejte nás kontaktovat. Poradenství jednotlivcům poskytujeme bezplatně, forma a rozsah poradenství jsou domlouvány individuálně. Nebude-li v našich silách téma spolu s vámi vyřešit, rádi vás nasměrujeme na jiné vhodné pracoviště...

Plány do roku 2017

Vzhledem k zájmu o téma neverbálního projevu z řad samotných těžce zrakově postižených se kurzům zaměřeným právě na tuto oblast budeme věnovat i v roce 2017. Velmi nás těší, že si téma opětovně získalo podporu sbírky Světluška, děkujeme Nadačnímu fondu Českého rozhlasu za tak mimořádnou důvěru.

Rovněž počítáme s pokračováním zážitkově vzdělávacích programů, které upravujeme pro konkrétní cílové skupiny z řad vidících. Pro děti z mateřských škol máme v plánu pořádat hravé programy s názvem „Dívám se rukama, dívám se ušima“. Rádi bychom vydali tematické omalovánky, které dětem a dospělým kolem nich jednoduchým příběhem přiblíží svět jejich fiktivní nevidomé spolužačky Elišky...

V našich plánech pro rok 2017 je určitě i místo pro semináře a programy určené studentům středních škol, zdravotním sestřám a dalším skupinám, které projeví zájem. Bude-li to v našich časových možnostech, rádi se budeme domlouvat na konkrétní podobě programu a jeho termínu.

K práci s veřejností nadále bude patřit naše průběžná snaha přispívat k lepšímu povědomí o životě nevidomých. Máme v plánu formou článků opět zpracovat několik méně obvyklých témat a zveřejnit je na našem webu, popřípadě je nabídnout k otištění v některém periodiku odpovídajícího zaměření.

Nadále budeme připravení věnovat se poradenským zakázkám jednotlivců i institucí v tématech souvisejících s částečnou nebo úplnou ztrátou zraku.

Lidé v Rozhledně

Tým Rozhledny tvoří malá skupina lidí vedených ředitelkou organizace Pavlou Kovaříkovou. Rozhledna zatím disponuje velmi omezeným rozpočtem, proto je velký objem práce odváděn dobrovolnický. Mezi lektory programů Rozhledny se u nás můžete setkat se speciálními pedagogy v oblasti tyflopédie Terezií Kochovou a Radkem Schindlerem, roli asistentů nevidomé lektorky Pavly Kovaříkové zdatně zastaly studentky Veronika Kašparová a Karina Šírerová. Ke konzultantům za oblast poradenství patří například právník Luboš Zajíc ze Sociálně právní poradny SONS, psycholog a ředitel obecně prospěšné společnosti Tyfloservis Josef Cerha, nebo specialista na asistivní technologie Michal Jelínek z pražského Tyflokabinetu.

Na výrobě leporel upravených pro nevidomé rodiče a jejich vidící děti jsme úzce spolupracovali s řemeslně zručným Jirkou Mojžíškem, proslulým mezi nevidomými svou nápaditostí a všestranností. Na leporelech se dále významně podílela výtvarnice Barbora Veselá.

Vynikající práci za kamerou a fotoaparátem pro nás odvádějí Robert Vachule, Damián Koch a Helena Pěchoučková. Redakční práci na textech, které vydáváme, se průběžně věnuje Eva Vrabcová z Institutu pro studium literatury.

V pozadí každé organizace pracuje řada lidí, kteří nejsou tolik vidět, přesto jsou pro zdar úsilí zcela nepostradatelní. Ne jinak je tomu i u nás v Rozhledně. Mezi tyto nenápadné, leč klíčové členy týmu rozhledny patří Kristýna Chvojková, Dana Kuldanová, Jiří Černý, Marek a Monika Sezimovi a dalších pár lidí, kteří jsou ochotní v pravý čas přiložit ruku k dílu. A musíme se zmínit také o všech dobrovolnících, bez nichž by nebylo možné pořádat kurzy neverbálního projevu nevidomých, jednoho z našich ústředních programů...

Ceníme si každého, kdo k naší práci jakkoli přispěl a přispívá, kdo nám fandí a se zájmem naši činnost sleduje. Děkujeme.

Nedávno k nám nečekaně doputoval milý ohlas, jímž uzavíráme tuto výroční zprávu: „Chvíli mi trvalo, než jsem prostudoval všechny zaslané materiály. S každým dalším otevřeným souborem jsem byl fascinován nápaditostí, tvůrčím zaujetím a bezprostředností... Hodně energie a radosti do Vaší další prospěšné práce! “ napsal nám Milan Kinkor, uznávaná osobnost v oblasti supervize sociálních služeb. Vynasnažíme se udržet si nastavenou laťku.

Poděkování

Děkujeme všem, kdo jste jakýmkoli způsobem přispěli k činnosti a rozvoji naší Rozhledny nebo kdo nám držíte palce. Vážíme si veškeré pomoci a podpory!

Níže uvedené projekty byly v roce 2016 realizovány za pomoci Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška:

Jak vidím svět, když nevidím	31 650 Kč
I když nevidím, můžu vypadat dobře	43 850 Kč
Díváme se spolu	10 000 Kč

Další finanční podpora a pomoc:

Manželé Hronovi – sponzorský dar 5 000 Kč

Nová tiskárna Pelhřimov – bezplatný tisk informačních brožur (celkový náklad 2000 kusů)

Dobrovolnická činnost – celkem více než 35 lidí odpracovalo přes 450 hodin

Základní údaje

Název organizace:	Rozhledna – poradenské služby pro život s těžkým zrakovým postižením, z. ú.
Sídlo:	Jana Koziny 1227, Český Brod, PSČ 282 01
IČ:	03558754
Datum zápisu:	5. prosince 2014
Číslo účtu:	2600729726/2010
Předmět činnosti:	Hlavním účelem ústavu je vykonávat veřejně prospěšnou činnost, konkrétně pomáhat lidem s těžkým zrakovým postižením vést důstojný a nezávislý život a zapojit se do společnosti podle svých představ a přání. Rovněž si klade za cíl přispívat ke vzájemnému porozumění vidících a těžce zrakově postižených a pečovat o kultivaci vzájemných vztahů mezi těmito komunitami. K naplnění svého účelu vyvíjí ústav v tématech dotýkajících se života s částečnou nebo úplnou ztrátou zraku zejména následující společenský a hospodářský užitečné činnosti: a) poskytování různých forem individuálního poradenství, b) poskytování konzultací právníckým osobám a institucím všeho druhu, c) rozvíjení přednáškové, prezentační a publikační činnosti, d) aktivní vstupování do dění v komunitě těžce zrakově postižených, e) monitorování činnosti jiných organizací a odborných pracovišť působících v oblasti služeb pro těžce zrakově postižené a navazování spolupráce v konkrétních tématech.
Statutární orgán:	Pavla Kovaříková – ředitelka; poradkyně a lektorka v tématech života se zrakovým postižením
Správní rada:	Štěpán Kovařík – překladatel a žurnalista Kateřina Stehlíková – psychoterapeutka, lektorka v tématech života s těžkým zrakovým postižením Helena Pěchoučková – sociální pracovnice a fotografka
Telefon:	+420 608 824 821
E-mail:	info@rozhledna.info
Webové stránky:	www.rozhledna.info